

Landspakket **Aruba**

Uitvoeringsagenda

1 januari – 31 maart 2024

Op 13 november 2020 ondertekenden Aruba en Nederland de onderlinge regeling voor de uitvoering van het Landspakket Aruba. Sinds het tekenen van de onderlinge regeling is de realisatie van een breed palet aan hervormingen en investeringen op gang gekomen. Deze hervormingen hebben als doel een bijdrage leveren aan de weerbaarheid en veerkracht van economie en samenleving. De versterking van de financiële kolom en sociale samenhang dragen hieraan bij.

In het Landspakket zijn maatregelen opgenomen op de volgende gebieden: financieel beheer; kosten en effectiviteit van de publieke sector; belastingen; de financiële sector; de economie; zorg; onderwijs en het versterken van de rechtsstaat. De concrete afspraken waar deze maatregelen uit bestaan zijn opgenomen in een uitvoeringsagenda. Voor u ligt thans de Uitvoeringsagenda over de periode van 1 januari tot en met 31 maart 2024. Een aantal belangrijke beoogde resultaten voor komende periode worden hieronder uitgelicht.

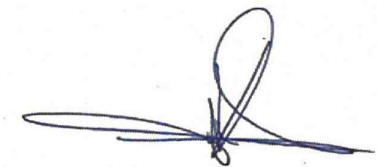
In het eerste kwartaal van 2024 worden verdere stappen gezet richting de herinrichting van de overheid; onder meer wordt aan de hand van een afwegingskader bepaald welke huidige diensten kerntaken van de overheid uitvoeren. Daarnaast komt er een overeenkomst tussen eerste en tweede lijns zorgverleners voor betere door- en terugverwijzing, wat bijdraagt aan de kwaliteit en efficiency van de zorg. Verder start de implementatie van het duurzaam registratiesysteem van kengetallen voor het onderwijs. Dit systeem zal bijdragen aan betere besluitvorming. Tot slot wordt gewerkt aan de aanstelling van een kwartiermaker ten behoeve van de kansspelautoriteit, die toezicht zal houden op de kansspelsector.

Leeswijzer

In deze Uitvoeringsagenda zijn de gerealiseerde afspraken uit de Uitvoeringsagenda 2023-Q4 verdwenen, de afspraken uit de Uitvoeringsagenda 2023-Q4 die nog gerealiseerd moeten worden, zijn blijven staan en nieuwe afspraken voor het komende kwartaal (2024-Q1) zijn toegevoegd. Op deze manier is het overzichtelijk welke afspraken gelden voor het komende kwartaal. De beoogde resultaten worden doorgenummerd zodat duidelijk is dat er stappen vooraf zijn gegaan aan de huidige afspraken.

Mr. E.C. Wever-Croes
Minister-president van
Aruba

A.C. van Huffelen
Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Thema A:
Financieel beheer

Thema B:
**Kosten en effectiviteit
publieke sector**

Thema C:
Belastingen

Thema D:
Financiële sector

Thema E:
Economische hervormingen

Thema F:
Zorg

Thema G:
Onderwijs

Thema H:
Versterken rechtsstaat

Thema A: Financieel beheer

Doel • het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en het financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid 'in control' te zijn.

Maatregel (zie Landspakket)	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1 Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1 Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	16. Uitvoeringsbesluit aanbestedingen: publiceren.	Q3 2024	Aruba	Uitvoeringsbesluit en wijziging van de verordening zijn opgesteld en, waar nodig, aangepast conform advies Raad van Advies. De verordening kan na een laatste interne afstemming ter goedkeuring aan de Staten worden aangeboden. De publicatie van het uitvoeringsbesluit aanbestedingen kan plaatsvinden als de wijziging van de aanbestedingsverordening door de Staten is goedgekeurd. Verwachting is nu dat dit uiterlijk Q3 zal plaatsvinden, maar dat is afhankelijk van de behandeling in de Staten.
		19. Verslaggevingsstelsel: concept implementatieplan is gereed conform PvA.	29 maart 2024	Aruba + Nederland	Ontwerp voor het verslaggevingsstelsel en impactanalyse zijn opgesteld. Opstellen van het implementatieplan stond gepland voor oktober, maar de nieuwe opdrachtnemer kon pas eind november starten. Het traject is naar verwachting eind maart afgerond.
		23. Implementatieplan Regeling Materieel Beheer bestuurlijk vastgesteld.	29 februari 2024	Aruba	Ontwerp voor de Regeling Financieel Beheer en impactanalyse zijn opgesteld. Afronding implementatieplan stond gepland voor Q4, maar de nieuwe opdrachtnemer kon pas begin november starten. Het traject is naar verwachting eind februari afgerond.
		26. Implementatieplan Verslaggevingsstelsel bestuurlijk vastgesteld.	31 mei 2024	Aruba	Vanwege de vertraging bij A.1.1.19 is de deadline voor de bestuurlijk vaststelling ook aangepast. Zie toelichting A.1.1.19.
		27. Aanbestedingsverordening in werking	Q3 2024	Aruba	Zie toelichting A.1.1.16.
	A.1.3 Roadmap verbetering financieel beheer.	5. Aanvullen nulmetingen met Douane en DIMP.	31 mei 2024	Aruba + Nederland	Nulmeting Douane is inmiddels afgerond. Door ziekte bij de externe ondersteuning is de start van de nulmeting DIMP verschoven van september naar januari. De totale doorlooptijd van de nulmeting is naar verwachting 4 maanden en geeft inzicht in de controleerbaarheid van de financiële gegevens.
		8. Definitief rapport opgeleverd met de blauwdruk voor de inrichting van de financiële werkprocessen (incl. organisatie, personeel en systemen) en het '3-lines-of-defense' model.	29 februari 2024	Aruba + Nederland	Het opstellen van een blauwdruk en een implementatieplan voor de inrichting van de financiële werkprocessen en de inrichting van het '3-lines-of-defense' model, waarmee stapsgewijs tot een optimalisering van de processen en de controlefunctie wordt gekomen, die bijdraagt aan getrouwe en rechtmatige inkomsten en uitgaven.
		9. Bestuurlijke vaststelling implementatieplan voor de inrichting van de financiële werkprocessen (incl. organisatie, personeel en systemen) en het '3-lines-of-defense' model.	30 mei 2024	Aruba + Nederland	Zie toelichting A.1.3.8.
		10. Opstellen en bestuurlijk vaststellen plan van aanpak informatiemanagement en IT-beheer financiële processen	2 januari 2024	Aruba + Nederland	Beheersorganisatie rond IT-beheer moet geactualiseerd worden en informatiemanagement moet opgezet worden. Dit in navolging van de eerder uitgevoerde quick scan. Bij de ambtelijke afstemming is besloten om het plan bij te stellen naar een meer praktische aanpak, waardoor de bestuurlijk vaststelling waarschijnlijk in Q4 2023 zal plaatsvinden.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1	vervolg	A.1.3	Roadmap verbetering financieel beheer.	11. Evaluatie stand van zaken genomen beheersmaatregelen en planning van te nemen vervolgstappen in het kader van het op orde brengen van basiselementen in financieel beheer	29 maart 2024	Aruba + Nederland	In het kader van de "basis op orde" brengen is in de roadmap een globale planning opgenomen met activiteiten. Een aantal hiervan zijn al dan niet geheel uitgevoerd. Op basis hiervan wordt een verdere detailplanning vastgesteld, waarbij onder meer ook relevante randvoorwaarden worden meegenomen.
		A.1.4	Roadmap verbetering begroting.	2. Opstellen cursus begroting en begrotingsproces (updaten Leergang Openbare Financiën Aruba).	29 maart 2024	Aruba + Nederland	Opleiding en kennisborging zijn belangrijke randvoorwaarden voor de verbetering van het financieel beheer. Er wordt een LOFA e-cursus ingericht, waarin ook een module met betrekking tot de begroting en het begrotingsproces wordt opgenomen.
				3. Vaststellen cursus begroting en begrotingsproces (updaten Leergang Openbare Financiën Aruba)	28 juni 2024	Aruba	Zie toelichting A.1.4.2. Het vaststellen van de LOFA e-cursus zal plaatsvinden door middel van een beta-test onder een kleinere groep gebruikers.
				7. Concept veranderplan begrotingssysteem opgeleverd.	29 februari 2024	Aruba + Nederland	Het veranderplan geeft inzicht in de beperkingen en mogelijkheden voor de implementatie van een nieuw ICT systeem die het proces van begrotingsvoorbereiding en begrotingswijziging technisch kan ondersteunen.
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden	A.2.3	Realisatie van het Implementatieplan Nationaal Statistisch Systeem	8. Blauwdruk inrichting policy based budgetting gerealiseerd.	30 september 2024	Aruba + Nederland	Een blauwdruk en een bijbehorend implementatieplan voor een stapsgewijs herontwerp van het begrotingsbeleid, het begrotingsproces en de begrotingsopzet naar een meerjarig beleids- en -doelstelling gedreven vorm van begroten (policy based budgetting).
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidiërelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Onderzoek naar subsidiebeleid en -uitvoering.	2. Ontwerpen technische en Business Intelligence infrastructuur voor het Digitale Data Platform	29 maart 2024	Aruba + Nederland	Datum geactualiseerd. De technische infrastructuur is in concept opgeleverd en is herzien. De Business Intelligence infrastructuur wordt in concept opgezet met ondersteuning van technische experts die eind 2023 zullen worden ingehuurd.
				8. Inhaalslag eindafrekeningen afgerond	28 juni 2024	Aruba + Nederland	Dit deelproject uit het plan van aanpak Implementatie aanbevelingen subsidies is er op gericht om "schoon schip te maken" en het financieel afsluiten van het 'oude' subsidiëstelsel, voordat wordt gestart met het nieuwe stelsel. Voor alle uitgekeerde subsidies worden alsnog eindafrekeningen opgesteld en uitgevoerd.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.1	Onderzoek naar huidige situatie en doelstellingen.	9. Implementatieplan quick wins opgesteld	29 maart 2024	Aruba + Nederland	Naast een herziening van het subsidiebeleid en het proces worden op de kortere termijn afspraken gemaakt die de getrouwheid en de rechtmatigheid van de subsidieverlening verbeteren.
				4. n.n.b.	n.n.b.	Aruba + Nederland	Wordt in het kader van de roadmap Financieel Beheer (zie A.1.3) later opgenomen in de uitvoeringsagenda.

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

Doel

- de doelmatigheid van de publieke sector verhogen door een verlaging van de public wage bill (in lijn met het Caribisch gemiddelde van 10 procent van het BBP) en het terugdringen van de kosten van de publieke sector in algemene zin;
- het verhogen van de kwaliteit en de effectiviteit (inclusief uitvoeringskracht) van de publieke sector.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Doorlichting van (semi)-overheidsbedrijven en overheidsentiteiten.	11. Ontwerp deelnemingenbeleid opgesteld	30 april 2024	Aruba + Nederland	Concept beleidsdocument met een uitwerking en beschrijving van het deelnemingenbeleid.
				12. Ontwerp dividendbeleid opgesteld	28 juni 2024	Aruba + Nederland	Concept beleidsdocument met een uitwerking en beschrijving van het dividendbeleid.
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool ten behoeve van (tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	5. Werving tijdelijke wetgevingscapaciteit	doorlopende activiteit		
		B.4.2	Voorstellen ontwikkelen om kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren.	8. Opstellen van gezamenlijk KPI rapport/ dashboard voor het meten van kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheid.	Q1 2024	Aruba	In plaats van de individuele KPI per traject/ beoogd resultaat worden deze gebundeld in een rapportage c.q. dashboard en komen de individuele KPI rapportages te vervallen.
				9. Jaarlijkse Roadmap review op ambtelijk niveau uitgevoerd	Q3 2024	Aruba + Nederland	Dit betreft de afgesproken jaarlijkse review voor mogelijke doorvoering van update van de Roadmap.
		B.4.3	Ontwerpen overheidsorganisatie	5. Opleveren van het eindrapport door Opdrachtnemer inclusief een bestuurlijk vastgelegd afwegingskader, toepassing van het afwegingskader, indeling topstructuur en vervolgstappen.	30 april 2024	Aruba + Nederland	Eind augustus heeft de officiële kick off plaatsgevonden. Op basis van Plan van Aanpak zal gemonitord worden op basis van de aangegeven mijlpalen en (tussen)resultaten.
		B.4.4	Vervolg trajecten vanuit B.4.3.5	1. Concept aanbestedingsdocumenten Functiehuis, Loopbaanbeleid en Beloningsbeleid inclusief salarisstructuur gereed voor ambtelijk vaststelling.	Q1 2024	Aruba + Nederland	Deze opdracht kan mogelijk in cluster vorm aanbesteed worden. Dit kan gebeuren na besluitvorming over (delen van) eindrapport B.4.3.5 en met input vanuit rapport/ zienswijze van B.5.3.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmarkonderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	9. n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Ten tijde van het opstellen van de UA was de beleidsreactie (in de vorige Uitvoeringsagenda opgenomen als maatregel B.5.3.7) nog niet gereed. Op basis van deze reactie wordt gezien of eventuele vervolgstappen benodigd zijn.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen(o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject)	B.6.2	Juridisch kader onderzoeken.	10. Uitvoering Fase 2 PvA niet-integer gedrag afgerond.	15 januari 2024	Aruba	Dit betreft het uitvoeren van het vastgestelde beleid en het meten van de vastgestelde KPIs (blijvend).
				12. Uitvoering fase 2 PvA proefplaatsing afgerond.	15 januari 2024	Aruba	Betreft het instellen van een proefplaatsing voorafgaande aan definitieve plaatsing in een hogere functie. Het beleid dient aangepast te worden vanwege praktische uitdagingen met de uitvoerbaarheid.
				14. PvA aanpak moeilijk te re-integreren non-actieven Fase 2 afgerond.	Q1 2024	Aruba	Fase 2 betreft: doorlopen re-integratietraject voor interne plaatsing (binnen overheid), doorlopen re-integratietraject voor externe plaatsing (buiten overheid) indien intern niet lukt. Echter de start heeft langer genomen dan beoogd, waardoor de einddatum iets verschuift.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.1	Inventarisatie omvang externe inhuur.	3. n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Onderzoek naar de HR-functie.	11. HR strategie ambtelijk vastgesteld.	31 januari 2024	Aruba + Nederland	Voordat de strategie wordt vastgesteld, zullen draagvlaksessies worden georganiseerd.
				12. PvA Leadership programma ambtelijk vastgesteld.	31 maart 2024	Aruba + Nederland	Dit traject zal meelopen met de gehele HR strategie en is een onderdeel van het gehele trainings- en opleidingsplan, en van het loopbaanbeleid die nog ontwikkeld moeten worden. Hierbij is ook aandacht voor persoonlijk (zelf)leiderschap en -management ter voorbereiding van alle ambtenaren (operationeel, tactisch en strategisch) op de organisatorische veranderingen.
				13. HR strategie bestuurlijk vastgesteld.	31 maart 2024	Aruba	Is vervolg op B.8.1.11.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: -een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4.-invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat;-het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Analyse hoe strategisch personeelsbeleid te moderniseren.	12. Plan van aanpak inclusief Visie m.b.t. E-HRM voor Land opgesteld en ambtelijk vastgesteld.	Q1 2024	Aruba	Plan van Aanpak opstellen incl. inventarisatie en analyse van diensten die reeds (deels) draaien met dergelijke pakketten voor HR, plus voorbereidende werkzaamheden uitvoeren ter voorbereiding van (onderhandse) aanbesteding.
		B.9.2	P-cyclus met prestatie management invoeren.	2. Inwerkingtreding P-cyclus met rechtsgevolgen	Q1 2024	Aruba	In Q4 2023 zullen de laatste voorbereidingen van het prestatie management systeem plaatsvinden door het DRH in samenwerking met DWJZ, waarbij het advies van de Technische commissie wordt verwerkt in de wetgeving. NB Verdere rapportage m.b.t. de KPI's en het bijsturen van het prestatie management instrument vinden navolging onder B.4.2.8.
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoeften en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.2	Digitalisering dienstverlening overheid.	4. Quick scan uitgevoerd ten behoeve van actieplan E-governement	Q1 2024	Aruba + Nederland	De quick scan wordt uitgevoerd om in beeld te brengen wat de huidige stand van zaken is t.a.v. het realiseren van de E-governement visie van Aruba.
				5. Quick Scan ambtelijk vastgesteld	30 april 2024	Aruba	

Thema C: Belastingen

- Doel**
- het herinrichten van een robuust belastingstelsel met een brede grondslag, dat bijdraagt aan een eerlijke(re) verdeling van het inkomen, stimulering van de economie en uitvoerbaarheid en controleerbaarheid door de Belastingdienst;
 - het realiseren van adequaat ingerichte belastingdiensten.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, "tax holidays"). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2	Implementatie nieuw fiscaal stelsel.	5. Het voeren van verkennende gesprekken over eventuele verdere ontwikkeling van het fiscaal stelsel van Aruba.	Q1 2024	Aruba + Nederland	Bezien zal worden of aanvullende wijzigingen in de huidige belastingwetgeving nodig zijn, ook in het licht van de ingrijpende hervormingen die per 1 januari 2023 zijn doorgevoerd. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de invloed hiervan op de stakeholders, inclusief uitvoerbaarheid.	
				6. Middellange termijnplanning ambtelijk gereed.	Q1 2024	Aruba + Nederland	Het resultaat van de verkennende gesprekken onder punt 5. wordt vastgelegd in een middellangetermijnplanning teneinde dit op bestuurlijk niveau te kunnen bespreken en/of afstemmen.	
				7. Middellange termijnplanning bestuurlijk vastgesteld.	31 mei 2024	Aruba		
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Optimalisering en modernisering Belastingdienst.	13. n.n.b.	n.n.b.	Aruba + Nederland	Aruba zet in 2024 zelf een aantal stappen voor wat betreft de doorontwikkeling van de belastingdienst. Ook is Aruba voornemens een TADAT re-assessment te laten verrichten door het IMF. De uitkomsten hiervan kunnen input vormen voor het vervolgtraject voor de doorontwikkeling van de Belastingdienst. Nu is nog niet bekend hoe dat vervolgtraject er uit zal zien.	
		C.4.2	Inhalen achterstanden Belastingdienst	1. Opleiding en training van het ondersteunend team tbv het inhalen van achterstanden in de bezwaarafhandeling gerealiseerd.	Q1 2024	Aruba	Was in de vorige uitvoeringsagenda C.4.1.11.	
				2. Inhaal achterstanden bezwaarafhandeling team gestart	Q2 2024	Aruba	De uitvoeringsfase van het project inhalen achterstanden heeft een looptijd van september 2024 tot september 2026 en behelst het inhalen van achterstanden in de afhandeling van ingediende bezwaarschriften.	
		C.4.3	Samenwerking FIOD/FIOT	1. Plan van Aanpak samenwerking FIOD/FIOT ambtelijk vastgesteld	29 februari 2024	Aruba + Nederland	Het plan van aanpak betreft de samenwerking tussen de FIOD en de belastingdienst van Aruba om zo op effectieve wijze fiscale handhaving te bewerkstelligen.	
				2. Plan van Aanpak samenwerking FIOD/FIOT bestuurlijk vastgesteld	31 maart 2024	Aruba		
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Aruba overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Invoering Belastingregeling.	3. Invoering Belastingregeling (BRNA).	n.n.b.		Zie C.5.1.5.	
				4. Ambtelijk overleg en voltooid concept van een budget neutrale belastingregeling NL-AUA (BRNA)	Q1 2024	Aruba + Nederland	TWO en MinFin Nederland werken samen met Aruba aan een budgetneutrale oplossing.	
				5. Ambtelijke en bestuurlijke accordering van de belastingregeling NL-AUA (BRNA)	Q2 2024	Aruba + Nederland		

Thema D: Financiële sector

- Doel**
- het realiseren van een stabiele financiële sector die zijn rol ter ondersteuning van de reële economie op een goede manier kan vervullen;
 - het realiseren van een passende wijze van regulering van de financiële sector, waarbij adequaat toezicht wordt gehouden op de naleving;
 - het realiseren van een toezichthouder die tijdig en daadkrachtig optreedt bij problemen bij financiële ondernemingen.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1					Wordt voorlopig niet opgepakt.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel (DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Aanpassing DGS en wetgeving rondom bestrijding witwassen en terrorismebestrijding.	5. Vaststelling landsbesluit DGS	Q4 2024	Aruba	Er ligt een ruw ontwerp voor het landsbesluit, dat nog vervolmaakt moet worden. Daarnaast moeten ook nog een geheel nieuw ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening toezicht kredietwezen en enkele andere landsverordeningen worden opgesteld. Dit is niet haalbaar in het oorspronkelijk beoogde tijdspad, inschatting is nu dat dit Q3 gereed kan zijn, waarna het landsbesluit DGS kan worden vastgesteld in Q4.
				6. Inwerkingtreding landsbesluit DGS	n.n.b.	Aruba	Verwachting is dat, na de vaststelling van het landsbesluit DGS (D.4.1.5), nog ongeveer een jaar gemoeid zal zijn met de organisatie/implementatie van het DGS. Onder andere gaat het om bemensing, procedures, communicatie en oprichting van de stichting.
		D.4.2	Aanpassing overige wetgeving conform wetgevingskalender.	7. Additionele advies m.b.t. ministeriële regeling consumentenkrediet ingewonnen en nader onderzoek verricht.	31 december 2023	Aruba	Ten behoeve van zorgvuldige besluitvorming wint Aruba additionele adviezen in over de specifieke invulling van de regeling. Verwachting is dat deze adviezen voor 31 december 2023 worden ontvangen.
				4. Ministeriële regeling Consumentenkrediet afgekondigd	n.n.b.	Aruba	Gewerkt wordt aan de aanpassing/uitbreiding van de ministeriële regeling, dit op basis van voortschrijdende inzichten en additioneel advies (zie D.4.2.7). Onder meer de maximale kredietrente is daarbij van belang.
				5. Ministeriële regeling Consumentenkrediet in werking.	1 januari 2025	Aruba	Na afkondiging van de ministeriele regeling (D.4.2.4) dienen nog diverse landsbesluiten te worden voorbereid en richtlijnen worden opgesteld. Daarnaast zal de organisatie/implementatie ter hand moeten worden genomen, waaronder het organiseren van de benodigde menskracht.
				6. Bepalen van de vervolgstappen.	n.n.b.	Aruba	

Thema E: Economische hervormingen

Doel

- het realiseren van een weerbare, dynamische en veerkrachtige economie;
- het realiseren van een robuust en betaalbaar sociaal zekerheidsstelsel, dat de prikkels op de juiste plek legt.

Maatregel (zie Landspakket)	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.1 Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1 Analyse van arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	11. Implementatie PvA Bijstand ambtelijk vastgesteld.	15 december 2023	Aruba + Nederland	Dit PvA is één van de vervolgcacties van het bestuurlijk principebesluit m.b.t arbeidsmarktbeleid (E.1) en sociaal stelsel (E.4). In dit PvA zal onder meer worden ingegaan op de fasering van de hervormingsvoorstellen om de Bijstand te moderniseren en te versterken. De verwachte kosten en baten (voorzover dat in kaart gebracht kan worden) worden in dit PvA meegenomen en de onderlinge afhankelijkheden tussen de thema's. NB Ten tijde van het opstellen van deze Uitvoeringsagenda was deze actie nog niet afgerond, daarom is deze nog opgenomen in deze agenda.
		12. Implementatie PvA Handhaving ambtelijk vastgesteld.	15 december 2023	Aruba + Nederland	Dit PvA is één van de vervolgcacties van het bestuurlijk principebesluit m.b.t arbeidsmarktbeleid (E.1) en sociaal stelsel (E.4). In dit PvA zal onder meer worden ingegaan op welke investeringen en instrumentarium er nodig zijn om de handhaving/toezicht voor de arbeidsmarkt en het sociale zekerheidsstelsel te versterken en te verbeteren. NB Ten tijde van het opstellen van deze Uitvoeringsagenda was deze actie nog niet afgerond, daarom is deze nog opgenomen in deze agenda.
		13. Implementatie PvA Doorontwikkeling DPL ambtelijk vastgesteld.	15 december 2023	Aruba + Nederland	Dit PvA is één van de vervolgcacties van het bestuurlijk principebesluit m.b.t arbeidsmarktbeleid (E.1) en sociaal stelsel (E.4). Dit PvA gaat nader in op het heractiveren van de reïntegratie- en arbeidsmiddeldienstverlening van DPL en welke benodigheden daarvoor nodig zijn inclusief optimalisatie van werkprocessen. NB Ten tijde van het opstellen van deze Uitvoeringsagenda was deze actie nog niet afgerond, daarom is deze nog opgenomen in deze agenda.
		14. Implementatie PvA arbeidsmarktbeleid ambtelijk vastgesteld.	31 januari 2024	Aruba + Nederland	Dit PvA is één van de vervolgcacties van het bestuurlijk principebesluit m.b.t arbeidsmarktbeleid (E.1) en sociaal stelsel (E.4). Dit PvA gaat nader in op de fasering van de hervormingsvoorstellen t.b.v. modernisering en versterking van het socialezekerheidsstelsel en flexibilisering arbeidsmarkt. De datum verschuift vanwege de complexiteit van de hervormingsvoorstellen op dit thema en de onderlinge afhankelijkheden.
		17. Implementatie PvA bijstand bestuurlijk vastgesteld.	15 februari 2024	Aruba + Nederland	Zie toelichting E.1.11.
		18. Implementatie PvA handhaving bestuurlijk	15 februari 2024	Aruba + Nederland	Zie toelichting E.1.12.
		19. Implementatie PvA Doorontwikkeling DPL bestuurlijk vastgesteld.	15 februari 2024	Aruba + Nederland	Zie toelichting E.1.13.
		20. Implementatie PvA arbeidsmarktbeleid bestuurlijk vastgesteld.	5 april 2024	Aruba + Nederland	Het implementatie plan van aanpak arbeidsmarktbeleid bevat zes brede maatregelen die grote impact zullen hebben. De precieze vormgeving van de maatregelen zal van belang zijn voor maatschappelijk draagvlak voor de implementatie. Bestuurlijke vaststelling vergt daarom een zorgvuldig traject. Vandaar dat er voor dit traject meer ruimte wordt ingebouwd om te komen tot een bestuurlijke vaststelling in vergelijking met de andere Implementatie PvA's.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.1					Vervolgstappen worden bepaald mede n.a.v. uitkomsten E3.
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.2	Uitwerking aanpak van illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten	1. PVA optimalisering data verzameling personeelsbehoefte op de arbeidsmarkt bestuurlijk vastgesteld.	31 maart 2024	Aruba	In dit PVA worden concrete acties voorgesteld om de personeelsbehoefte op Aruba eenduidig in beeld te brengen en te houden. Dat kan ook bijdragen aan de visieontwikkeling naar aanleiding van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, waaronder de visiebepaling met betrekking tot arbeidsmigratie. Onderdeel van het PVA is een voorstel voor het implementeren van een forecasting model.
				2. PVA bouwen interface DAO-CENSO bestuurlijk vastgesteld	31 maart 2024	Aruba + Nederland	Dit PVA betreft het bouwen van een interface tussen het systeem van Directie Arbeid en Onderzoek (DAO) en Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (CENSO) om werknemersgegevens te verifiëren op juistheid en volledigheid. In het PVA zal ook ingegaan worden op ondernomen en te nemen stappen gericht op het opschonen van databestanden (data-cleansing).
				3. Implementatie PVA aanbevelingen onderzoek garantstellers voor buitenlandse arbeidskrachten bestuurlijk vastgesteld.	31 maart 2024	Aruba + Nederland	De aanbevelingen die als prioriteit zijn aangemerkt uit het onderzoek naar garantstellers kunnen bijdragen aan het voorkomen van illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.
				4. Data autorisatie matrix ambtelijk vastgesteld.	5 april 2024	Aruba + Nederland	Een data autorisatiematrix moet de nodige data-uitwisseling tussen diensten in beeld brengen; wie de gebruikers van de data zijn en met een inschatting van waar automatisering data uitwisseling kan faciliteren. Hierbij ligt de nadruk op gegevensuitwisseling rond buitenlandse arbeidskrachten.
				5. Bestuurlijke (her)accordering Langertermijn acties E.3	1 januari 2024	Aruba	
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.2	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	2. Roadmap Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid vastgesteld.	15 mei 2024	Aruba + Nederland	Op basis van het bestuurlijk principebesluit en plannen van aanpakken zal de komende maanden een langetermijnplanning worden uitgewerkt voor de lage E- nummers. Hierbij wordt rekening gehouden met de visie van Aruba. Datum is verschoven vanwege bestuurlijke vaststelling E.1.14-E.1.20.
				3. Roadmap Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid bestuurlijk vastgesteld	n.n.b.	Aruba	Vanwege de onderlinge samenhang en wisselwerking tussen maatregelen is op dit moment nog niet duidelijk op welke termijn bestuurlijke vaststelling van een roadmap mogelijk zal zijn. Zowel de op te stellen implementatie PVA's als de ambtelijke uitwerking van de roadmap zullen hier richting aan geven.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.5	Aruba verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door de TWO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Aruba en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevordert. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.2	Zie maatregel	3. Vereenvoudiging openen bankrekening gerealiseerd.	n.n.b.	n.n.b.	CBA en ABA pakken deze actie op in overleg. De realisatie ligt buiten de directe invloedssfeer van de Arubaanse overheid. Daarom wordt hier nog geen datum opgenomen. Per kwartaal wordt gerapporteerd over de voortgang. Begin september 2023 heeft de Minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling zijn zienswijze over het concept-landsverordening basisbetaalrekening, samen met de feedback van ABA over het concept-landsverordening basisbetaalrekening, opgestuurd naar de CBA. Het ontwerp ligt thans bij de CBA. Er is nog geen datum bekend per wanneer dit ontwerp aan DWJZ wordt aangeboden.
				9. Concept Roadmap ambtelijk vastgesteld.	n.n.b.	Aruba + Nederland	Een opleg nota, die onlangs is ingediend, moet nog worden besproken door de Ministerraad vanwege ministerie overstijgende thema's. Het resultaat van het bestuurlijk overleg kan invloed hebben op het proces rondom de roadmap.
				10. Ontwerp consumentenbeschermingsverordening aangeboden aan RvA.	Q3 2024	Aruba + Nederland	Voor het eerste kwartaal van 2024 is het voornemen om een wetgevingsjurist bij DWJZ detacheren voor het opstellen van een ontwerp consumentenbeschermingsverordening om aan de taken/verantwoordelijkheden van de AFTA toe te voegen.
				11. Detachering ACM/AFTA gerealiseerd.	Q1 2024	Aruba + Nederland	Er wordt gekeken op welke wijze de detachering van de huidige projectleider zal worden verlengd tot 1 juli 2024 zodat deze de bestuursvoorzitter en directeur van de AFTA kan begeleiden/coachen/ondersteunen. Tevens zal een medewerker van de ACM voor een jaar worden gedetacheerd bij de AFTA.
				12. PvA aanpassing vestigingsverordening.	Q1 2024	Aruba + Nederland	Het PvA versnellen en verbeteren vergunningen is ingetrokken(E.6.2.7). Op basis van een bestuurlijk overleg is besloten dat Minister van Economische zaken(Aruba) in Q1 2024 een PvA vestigingsverordening ingediend. Daarnaast worden er gesprekken gevoerd over het vervolg van het vergunningstraject in zijn geheel.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.3	Bestuurlijke heroverweging inning en afhandeling juridische zaken.	4. Inregeling nieuwe wijze van inning.		Aruba	Wordt meegenomen in de onder activiteit A.1.5.2 opgenomen doorlichting niet-belastingmiddelen.
				5. Inregelen nieuwe wijze afhandeling juridische zaken.	n.n.b.	Aruba	Over afhandeling juridische zaken zal definitief worden besloten als meer duidelijk is over de inrichting van het inningsproces, zie E.7.3.1.

Thema F: Zorg

Doel

- het beheersen en beheersbaar houden van COVID-19;
- het borgen van de continuïteit van de acute zorg;
- het efficiënt inrichten van de zorg en het realiseren van een robuust en betaalbaar zorgstelsel.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.2	Versterken eerstelijnszorg.	4. samenwerkingsprotocol voor de kennisuitwisseling tussen HAVA en ASHA vastgesteld	29 maart 2024	Aruba	Doel is om te komen tot een overeenkomst tussen eerste lijn en tweede lijn. Daarmee wordt consultatie mogelijk voor de eerste lijn met de tweede lijn vóórdat wordt doorverwezen. Ook wordt door- en terugverwijzing effectiever. Daarvoor worden protocollen vastgesteld voor een aantal veel voorkomende ziekte beelden. Omdat de scope van de overeenkomst is uitgebreid, wordt de nieuwe datum Q1 2024. De onderhangende protocollen zullen continue worden uitgebreid, zie ook F.3.2 5.
				5. Eerste zes protocollen voor samenwerking eerste en tweede lijns zorg gereed.	28 juni 2024	Aruba	Is invulling van samenwerkingsprotocol HAVA-ASHA, zie F.3.2.4.
				9. Feitelijke start eerste cohort huisartsen in opleiding naar Arubig artsen	30 augustus 2024	Aruba	In Q1 vinden de sollicitatiegesprekken plaats voor de opleidingsplekken.
				10. Evaluatie contracteringssysteem AZV-huisartsen	28 maart 2024	Aruba	Er wordt door de ziektekostenverzekeraar en de huisartsen gesproken over een wijziging in de contractverhouding, met prikkels over productie en kwaliteit. Eind Q1 moet duidelijk zijn of er overeenstemming is tussen partijen hierover.
		F.3.4	Aanpassen verzekeringspakket.	1. Startnotitie Aanpassing Landsverordening Algemene Ziektekosten Verzekering bestuurlijk vastgesteld.	Q4 2024	Aruba	Vanwege diverse ontwikkelingen, waaronder het zorgconvenant en meerjarig financieel kader, moet de inventarisatie van gewenste wijzigingen van de wet nog plaats vinden. Verwachting is dat deze maatregel niet voor Q4 2024 kan worden afgerond.
		F.3.5	Kostenbesparing laboratoria.	2. Rationalisering van de tarieven van laboratoriumtesten ingegaan.	29 maart 2024	Aruba	Vanwege een gerechtelijke procedure is de inwerkingtreding uitgesteld. Tijdens de zitting is aangeraden om de NZA tarieven nogmaals te laten toetsen aan de Arubaanse context om te beoordelen of deze goed zijn afgestemd. Dit ter voorkomen van een bodemprocedure. De verwachting is dat de tarieven, al dan niet in aanpaste vorm, in Q1 2024 worden geïmplementeerd.
		F.3.6	Gegevens en kennis uitwisselen tussen zorgaanbieders.	3. Integratie Elektronische Patiëntendossiers (EPD)	20 december 2024	Aruba	In het Zorgakkoord is als prioriteit 8 opgenomen dat de zorginstellingen zullen werken aan de integratie van elektronische patiënten dossiers (EPD's) om de uitwisseling van informatie tussen elkaar te verbeteren en de zorg voor patiënten te optimaliseren. Keuze en implementatie van een EPD is complex en betekent een significante investering. De MinTV streeft er naar met HOH, IMSan en Respaldo te komen tot de keuze voor een eenvormige EPD.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.3	vervolg	F.3.7	Kostenbesparing Farmaceutische zorg.	3. Landsbesluit Verpakte Geneesmiddelen in werking.	15 april 2024	Aruba	Het opstellen van het nader rapport n.a.v. het advies van de Raad van Advies wordt, zo is de verwachting bij het opstellen van deze agenda, in 2023 afgerond. Inwerkingtreding verschuift daarom naar begin Q2 2024.
		F.3.9	Verbeteren Infrastructuur, inrichting en organisatie ziekenhuishouding.	2. Voorgangsrapportage samenwerking ziekenhuizen HOH en Imsan ingeleverd	Q1 2024	Aruba	In 2023 zijn de gebieden voor samenwerking gekozen en in een roadmap verwerkt. Enkele zijn in het kader van het Zorgakkoord als prioriteit aangemerkt. Er wordt samengewerkt op onder andere de volgende gebieden: ICT, diabetis zorgcentrum, harmonisatie inkoop.
		F.3.10	Oprichting Kwaliteitsinstituut Zorg.	1. Wet- en regelgeving bestuurlijk vastgesteld	n.n.b.	Aruba	Doel van het kwaliteitsinstituut is het bevorderen van de kwaliteit van de zorg. Daarvoor is een wettelijke basis nodig, waarvoor de eerste teksten inmiddels zijn opgesteld. Er dient een beter onderzoek naar de haalbaarheid van financiële zelfstandigheid te worden gedaan. Streven is dat deze financiële beoordeling in Q1 2024 gereed komt. Dit zal dan leiden tot een herevaluatie van de scope van het KI en de financiële haalbaarheid van de zelfstandigheid.
		F.3.11	Meerjarig financieel kader (prioriteit 1 zorgconvenant)	2. Prognosemodel aangevuld met interventiemogelijkheden	28 juni 2024	Aruba	Onderdeel van reeds opgestelde prognose model is het kunnen meenemen van de interventies en maatregelen. Dit onderdeel wordt doorgebouwd, de verwachting is dat dit in Q2 2024 gereed is.

Thema G: Onderwijs

- Doel**
- het realiseren van een basiskwaliteit van onderwijs;
 - realiseren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
 - het realiseren van goede doorstroom tussen stelsels van onderwijs (al dan niet in Europees Nederland).

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en -middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; - samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.2	Duurzaam registratiesysteem kerngetallen.	2. Implementatie duurzaam registratiesysteem kerngetallen gestart	29 maart 2024	Aruba	Vanwege vertraging in de bestuurlijke vaststelling van PvA, mede door additionele feedback, wordt de start datum voor implementatie verplaatst.
			3. Projectleider implementatie duurzaam registratiesysteem kerngetallen aangesteld.	29 maart 2024	Aruba + Nederland	Ten behoeve van de uitvoering van het implementatie traject duurzaam registratiesysteem kerngetallen wordt er een programma manager aangesteld.	
			4. Technische eisen, wensen en behoeften registratiesysteem zijn geïnventariseerd	30 september 2024	Aruba		
			5. Kerngetallen vastgesteld.	30 september 2024	Aruba	De lijst met kengetallen voor het registratiesysteem is beleidsmatig vastgesteld.	
			6. Uitvoeringstoets/ uitvoeringsanalyse is verricht en geëvalueerd.	16 december 2024	Aruba	Het evaluatierapport van de uitvoeringsanalyse is opgeleverd.	
		G.1.3	Instellen eenduidig taalbeleid	3. Afsluitend gesprek voortgang implementatie taalbeleid	15 januari 2024	Aruba + Nederland	Op basis van de voortgangsrapportage implementatie taalbeleid wordt er een afsluitend gesprek gevoerd t.b.v. duidelijkheid in steek Arubaans taalbeleid. Het onderwerp taalbeleid loopt door in de verschillende thema's van de roadmap Onderwijs.
		G.1.5	Professionaliseren leraren	1. Professionaliseringskader ontwikkeld	1 juli 2024	Aruba	Het beleidskader voor professionalisering van leraren is ontwikkeld. Hierin is vastgelegd: visie op professionalisering, vorm en organisatie van professionalisering, rollen en verantwoordelijkheden t.a.v. professionalisering, normen t.a.v. tijdsinvestering hiervoor en de relatie tussen de professionalisering en de rechtspositie van het onderwijspersoneel.
		G.1.6	Ontwikkeling actuele en relevante leermiddelen	1. Schoolbesturen zijn in staat per schooltype de procedure voor het kiezen van de juiste leermiddelen te volgen	1 oktober 2024	Aruba	Per schooltype vinden er leermiddelenkeuze trainingen plaats voor schoolbesturen en schoolleiders.
				2. Behoeften aan licenties voor leermiddelen en voor het contextualiseren van leermiddelen zijn geïnventariseerd.	16 december 2024	Aruba	Per onderwijstype is geïnventariseerd welke licenties moeten worden aangeschaft en welke licenties aangepast moeten worden naar de Caribische context.
				3. Lijst met methodes die ontwikkeld moeten worden geformuleerd.	16 december 2024	Aruba	Per schooltype wordt de inventaris opgemaakt voor welke vakken er leermiddelen moeten worden ontwikkeld.
		G.1.7	Optimale infrastructuur	1. Nulmeting staat schoolgebouwen afgerond.	1 oktober 2024	Aruba	
				2. Nulmeting inrichting schoolgebouwen afgerond.	1 oktober 2024	Aruba	
		G.1.8	Ontwikkeling sterk zorgstructuur systeem	1. Visie op interne leerlingenzorg van algemeen naar specifiek herzien.	1 juli 2024	Aruba	Een nieuw visiestuk op interne leerlingenzorg is beleidsmatig vastgesteld. Hierin staat in ieder geval de visie op interne leerlingenzorg, de vorm en organisatie van interne leerlingenzorg, rollen en verantwoordelijkheden t.a.v. de interne leerlingenzorg.

Thema H: Versterken rechtsstaat

- Doel**
- een bijdrage leveren aan de versterking van de rechtsstaat, door in ieder geval in te zetten op het versterken van het grenstoezicht, de aanpak van financieel-economische criminaliteit en het verbeteren van het detentiewezen.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend, op basis van op 29 januari 2021 aangeleverde nulmeting.				Tijdens het JVO in juni 2023 is tussen de vier landen gesproken over het capaciteitsvraagstuk binnen de rechtshandhavingdiensten en de gerelateerde disbalans. Deze discussie wordt in een ambtelijke werkgroep ter voorbereiding op het JVO van januari 2024 voortgezet.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Behandeling en implementatie Landsverordening Toezicht Kansspelen.	11. PvA Consumentenbescherming ambtelijk vastgesteld	n.n.b.	Aruba + Nederland	Naar verwachting zal onderzoek van H.2.12 relevante informatie hiervoor bevatten. KSA zal als ZBO verder invulling geven, na oprichting hiervan.
				12. Uitzetten Onderzoek Kansspelverslaving	n.n.b.	Nederland	Het onderzoek kan niet uitgezet worden via het onderzoeksinstituut van JenV. JenV kijkt welke mogelijkheden er zijn om het onderzoek vanuit Nederland te laten opzetten.
				15. Beleidsdocument n.a.v. ministeriële regeling bestuurlijk vastgesteld.	n.n.b.	Aruba	KSA zal hier als ZBO verder invulling aan geven met inachtneming van zienswijze Kabinet. Zienswijze kabinet t.a.v. kansspelen geschiedt in tranches.
				16. Letter of Intent DAC-KSA bestuurlijk vastgesteld.	n.n.b.	Aruba	Betreft samenwerkingsovereenkomst tussen de Departementen voor Casinowezen (DAC) en de KSA. KSA hier zal als ZBO verder invulling aan geven, na oprichting hiervan.
				17. Oplevering onderzoek kansspelverslaving	n.n.b.	Nederland + Aruba	In afwachting van het advies van het onderzoek van H.2.1.12 zal dit wel/ niet worden uitgezet.
				18. Kwartiermaker KSA aangesteld.	Q1 2024	Aruba + Nederland	
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	6. Hoofdstuk 3 concept wetsontwerp	30 juni 2024	Aruba + Nederland	Het derde hoofdstuk van de consensusrijkswet, inclusief de bijbehorende Memorie van Toelichting, zal voor het JVO van juni 2024 worden opgeleverd t.b.v. de opdrachtgever. Bij die gelegenheid zal aan de opdrachtgever ook een tussentijdse uitvoeringstoets worden aangeboden die ziet op hoofdstuk 2 van de rijkswet. Oorspronkelijke afrondingsdatum was 31 januari 2024.
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp	n.n.b.		
				8. Duidelijkheid bijstandsverzoek landen	1 januari 2024	Nederland	JenV heeft per brief van 16 mei 2023 positief gereageerd op het verzoek om bijstand van de landen en zal het initiatief nemen om nadere afspraken te maken over de definitieve invulling. Thans wordt bezien hoe de afspraken zo snel mogelijk concreet kunnen worden ingevuld, d.w.z. of er naast een wetgevingsjurist nog aanvullende inzet geleverd moet worden.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.3	Wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds.	1. Eindrapportage over PvA opgeleverd.	1 februari 2024	Aruba	De eindrapportage volgt op de behandeling van de gewijzigde Landsverordening in de Staten.
H.13	Aruba komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de ARUMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroombmogelijkheden van de ARUMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.13.2	Opstellen moderne rechtspositie regeling voor Caribische beroepsmilitairen, inclusief wettelijke inkadering.	2. Concept landsverordening en landsbesluit rechtspositie Arumil	Q1 2024	Nederland	Op basis van de opgehaalde input van Aruba zijn concepten opgesteld voor het realiseren van een op de CARMIL toegepaste rechtspositionele regeling bij landsverordening en landsbesluit. Deze concepten worden gedeeld met Aruba, waarna deze in onderlinge afstemmingen worden vervolmaakt.
				3. n.n.b.	n.n.b.	Aruba + Nederland	Betreft vervolgacties die moeten worden bepaald na oplevering aangepaste notitie Iv en Ib rechtspositie Arumil (H.13.2.2).

Landspakket **Aruba**

Uitvoeringsagenda 1 januari – 31 maart 2024